

آثار حضرت شوقی افندی در شانزده سال آخر دوره ولایت

شاپور راسخ

در دوره‌های گذشته مجمع عرفان توقیعات مبارکه حضرت ولی امرالله که در فاصله سالهای ۱۹۲۲ و ۱۹۴۱ عرّ صدور یافته بود مورد بررسی قرار گرفت، که متن آن در دو دفتر سفینه عرفان، مجلدات ۱۷ و ۱۸، درج شده است. بحث ما در این دوره مربوط به آثار آن حضرت در سالهای ۱۹۴۱-۱۹۵۷ است، و مجمل کلام این است که از حدود سال ۱۹۳۷ که تشکیلات اداری جامعه بهائی در آمریکا تا حدی نضج گرفته بود، توجه حضرت ولی امرالله سخت معطوف اجرای الواح ملکوتی حضرت عبدالبهاء (۱۹۱۶-۱۹۱۷) و به تبع آن نقشه اول و بعد نقشه دوم هفت‌ساله جامعه بهائیان آمریکای شمالی گردید. پایان جنگ دوم جهانی در سال ۱۹۴۵ اجازه داد که متدرجاً نقشه‌های ملی توسعه و تبلیغ در ممالک بهائی‌نشین، از جمله در ایران بموقع اجراء نهاده شود، و این جمله منتهی شده به نقشه جهاد کبیر دهساله ۱۹۵۳-۱۹۶۳ که بیک اعتبار چهره جامعه جهانی بهائی را دگرگون کرد، و هرچند در وسط دوران اجرای نقشه، یعنی در سال ۱۹۵۷، صعود حضرت شوقی ربّانی بملکوت ابهی روی داد، اما نقشه‌ها باهتمام حضرات ایادی امرالله، و بعد با تشکیل بیت‌العدل اعظم الهی در سنه ۱۹۶۳، ادامه یافت و پس از آن نقشه‌های توسعه و تبلیغ تحت هدایت بیت‌العدل اعظم تاکنون بموقع اجرا نهاده شده است، که فشرده داستان این نقشه‌ها را می‌توان در کتاب *From Strength to Strength* تألیف Eunice Braun و بفرانسه *Forces en Marche* مطالعه کرد (و نیز در کتاب «عالم بهائی»).

طبقه‌بندی

توقیعات مورد نظر ما در دوره ۱۶ساله به سه دسته آثار مهم قابل طبقه‌بندی هستند: اول توقیع منیع قرن بدیع که ترازنامه صد سال تاریخ امر مبارک است. دوم توقیعات مبارکه که جنبه عمومی داشته و بزبان فارسی برای احبای شرق، خصوصاً یاران در ایران از سال ۸۸ بدیع تا سال ۱۱۳، یعنی از ۲-۱۹۳۱ میلادی تا ۷-۱۹۵۶ میلادی، عرّ صدور

یافته است که شامل هشت توقیع است که در مجموعه‌ای در آلمان تحت عنوان «توقیعات مبارکه حضرت ولی امرالله خطاب باحبّای شرق» در سال ۱۹۹۲ بچاپ رسیده است (و سومین توقیعیست، یعنی توقیع نوروز ۱۰۱ بدیع، مقارن صدمین سال ظهور امر مبارک، یعنی سنه ۱۹۴۴م، است). سوم توقیعات متعدّد و متوالی حضرت ولی امرالله خصوصاً به محافل روحانی ملّی برای هدایت آنها در اجرای سهم خود در نقشه ملکوتی حضرت عبدالبهاء که در مجموعه‌های متعدد، اغلب بزبان انگلیسی، بچاپ رسیده است.

امه‌البهاء روحیه خانم در کتاب «گوهر یکتا» پس از ذکر آثار عمده قلمی حضرت ولی امرالله، متذکر می‌شوند که "با خاتمه جنگ دوم جهانی، دوره دیگری از تشکیلات امریه روی کار آمد و تا پایان حیات مبارک با همان قوئ و قدرت همه را بجلو دعوت می فرمودند اقدامات مبارک را می‌توان به چهار قسمت کرد: اول ترجمه که شامل آثار مبارکه بی‌مانندی چون «منتخابات آثار حضرت بهاءالله»، الواح حضرت عبدالبهاء، و تاریخ نبیل بود (همه این ترجمه‌ها مربوط به سالهای ۱۹۲۳-۱۹۴۱ است، که آخرین همان ترجمه لوح «ابن ذئب» باشد). دوم تواقیعی که بقلم مبارک مرقوم رفته، مانند کتاب قرن (بدیع) و تواقیع منبیه ... که باین وسیله یاران بیدار و بر آن شدند که در چه وقت اهداف اداری خود را کامل سازند. سوم برنامه‌های متوالی برای توسعه و استحکام منابع مادی دیانت جهانی و شامل شالوده ریزی و ارتفاع ابنیه امریه و تزیین اماکن مقدسه در مرکز جهانی و اتمام مشارق انکار در اکناف عالم و ابتیاع حظائر قدس محلی و ملّی. و چهارم، از همه برتر و بالاتر، سوق افکار و تمرکز قوای یاران بسوی اهداف سامیه الهیه و حقائق مودعه در تعالیم رحمانیه ... " و می‌توان صدور توقیعات مورد بحث در ارتباط با نقشه ملکوتی را خصوصاً در این دسته چهارم قرار داد.

توقیع قرن بدیع

شایسته است که سخن را با *God Passes By*، یعنی توقیع منبیه «قرن بدیع» آغاز کنیم، که در کتاب «خوشه‌هایی از خرمن ادب و هنر» (مجلد ۱۱) خانم الهام افنان و آقای سیروس علانی مجملی در باره آن مرقوم داشته‌اند، یعنی در صفحات ۷۸-۷۹ و ۱۱۳-۱۱۵. بقول خانم افنان این اثر مبارک از جهتی خلق بدیعی از تاریخ نبیل است و از جهت دیگر نوعی فلسفه تاریخ از دیدگاه بهائی که در آن هم تاریخ دیانت بهائی و هم تاریخ جهان امروز را بر طبق این فلسفه مورد بحث قرار می‌دهند.

اگر مجله فوریه سال ۲۰۱۶ «پیام بهائی» در دسترس باشد، بمقاله‌ای از پژوهنده می‌توان نظر کرد که در آن دیدگاه حضرت ولی امرالله در فلسفه تاریخ طی پنج صفحه بیان شده است.

جوهر فلسفه تاریخ آن حضرت چنین است که بشریت در طی تاریخ دراز خود از مراحل عبور کرده، از دوران کودکی بمرحله نوجوانی و جوانی رسیده، و در مرحله جوانی که مقارن امروز است شور و آشوب عهد شباب را می‌توان دید. ولی با اطمینان بیان می‌فرمایند که دنیا بسوی مرحله پختگی یا بلوغ خواهد رفت و یادآوری می‌کنند که "امر حضرت بهاءالله که مقصد اقصایش اتحاد صوری و معنوی اقوام و ملل عالم است نشانه آغاز بلوغ نوع بشر محسوب می‌گردد." و اضافه می‌فرمایند که "دیانتی که پروردگار توانا بواسطه حضرت بهاءالله ظاهر فرموده دارای قوی و استعداداتی است که با مقتضیات بلوغ عالم انسان، یعنی مرحله نهائی سیر تکاملش که بشر را از دوران کودکی بدوران رشد رسانده تناسب و تطابق دارد." و بشیوه‌ای استدلالی می‌فرمایند که "آئین بهائی را باید مظهر آخرین و عالیترین مرحله تکامل عظیم حیات اجتماعی بشری در کره زمین بشمار آورد" با قید آن که تکامل اخلاقی و روحانی الی الابد ادامه خواهد یافت. در مورد تحولات عالم حضرت ولی امرالله بیک دیالکتیک روحانی معتقدند، چنان که در رساله (کتاب) «نظم جهانی حضرت بهاءالله» آمده: «جریانی مرگب از دو نیروی متمایز و متضاد در کار تغییر و تحول جهان است که هر یک مخالف مسیر دیگری با شتاب فزاینده ای در حرکت است تا نیروی خود را به اوج رسانده و صورت کره زمین ما را دگرگون سازد ... از آن دو یکی سازنده و سبب ترکیب و امتزاج است و دیگری مخرب و باعث انهدام. آن در سیر تکاملی مستمرش به تدریج سیستم و نظامی را نمایان می‌سازد که الگویی برای اداره و سیاست جهانی متحد و مؤتلف تواند بود، که با وجود اختلافات حالیه به سوی روان است، و این، هرچه نفوذ مخرب تجزیه‌کننده‌اش شدت گیرد سبب شود که موانع منسوخه عتیقه‌ای که نوع بشر را از وصول به مقصد مقدرش باز داشته در هم بکوبد و از سر راه بردارد. آن سیر [جریان] سازنده به آئین نوزاد حضرت بهاءالله وابسته است و طلّیعه نظم بدیع جهان‌آرائی است که بزودی امر بهائی تأسیس خواهد کرد و این نیروی مخرب نماینده سیر [جریان] دیگر وابسته به مدنیته است که از اجابت مقتضیات عصر جدید سرپیچی و اعتراض نموده و بالنتیجه به حسیض هرج و مرج و انحطاط سقوط کرده است.» (صص ۱۱۱-۱۱۲)

در آخر کتاب «قرن بدیع» ضمن نظری به گذشته و آینده حضرت ولی امرالله به هنگام آوردن خلاصه‌ای از تحولات امر مبارک طی یک قرن کامل (تا سال ۱۹۴۴) تأکید شان همواره بر توالی بحران و پیروزی است. به عنوان نمونه عباراتی از این مبحث ذیلاً آورده می‌شود:

"قتل و غارت و نهب و اسارت که از بدو ظهور آغاز و منتهی به توقیف و اسارت حضرت ربّ اعلیٰ گردید، نتیجه‌اش تدوین احکام دور بیان و تأسیس میثاق حضرت ربّ

الانام و اعلام امر بدیع در دشت بدشت و اعلان مقام و داعیه آن قدوه ابرار در مدینه تبریز شد.

و به همین ترتیب هر دسته از تضییقات و اضطهادات را به عنوان بحران ذکر می‌فرمایند و به دنبال آن پیروزی و پیشرفتی را که نصیب امرالله به علت وقوع همان آزارها و سرکوب‌ها شده یادآور می‌شوند و در آخر با اشاره به عقود و عهود آتیه به اهل بهاء اطمینان می‌دهند که:

"همان قدرت و سطوتی که امرالله را در طی یکصد سال تحوّل و تطوّر خویش حفظ نموده و آن را در مسیر ترقّی و تعالی سوق داده است این درّ ثمین را پیوسته از تعرضات اهل عدوان محروس و در کنف صون و حمایت خویش مصون و محفوظ نگاه خواهد داشت و موجبات نشو و ارتقاء آن را فراهم ... خواهد نمود ... تا آنکه پیام آسمانی حضرت بهاءالله کاملاً تحقق یابد و صیت عظمت و بزرگواریش به سمع اهل عالم رسد و سیطره محیطه ازلیه‌اش بر جهان و جهانیان واضح و آشکار گردد.

پس حرکت امر مبارک به طرف کمال پیروزی بر روی خطّ مستقیم و همواری نخواهد بود و به نوسانات و تلاطم‌هایی بسیار در طول مسیر مواجه خواهد شد.

بیان مبارک گویای آن است که حضرت ولیّ امرالله آنچه را در نصوص مبارکه در باره آینده امر الهی آمده محتوم‌الوقوع می‌دانند و در حقیقت امر مبارک را در مرکز تاریخ جهان قرار می‌دهند و همه تحولاتی را که به صورت یک دیالکتیک روحانی در عالم واقع می‌شود، چه معلول قوای نظم‌گسل باشد و چه در نتیجه قوای نظم‌دهنده، وسیله تحقق آن آینده محتوم می‌دانند.

کتاب «قرن بدیع»، ترجمه God Passes By، توسط جناب نصرالله مودت در ایران ترجمه شد و چاپ دوم آن با تجدید نظر در کانادا بسال ۱۴۹ بدیع - ۱۹۹۲ میلادی بطبع رسید، در ۸۶۰ صفحه، حاوی فهرست اعلام و شامل فصول زیر:

مقدمه ناشر - مقدمه مترجم - شرحی بقلم جرج تاونزند در باره کتاب.

قسمت اول - دوره حضرت باب، شامل این فصول: ولادت امر بابی - سجن حضرت باب در آذربایجان - حوادث مازندران و نیریز و زنجان - شهادت حضرت باب و بالاخره رمی شاه و عواقب آن.

قسمت دوم - دوره حضرت بهاءالله، شامل این فصول: ولادت امر بهائی - تبعید حضرت بهاءالله بعراق عرب - اظهار امر حضرت بهاءالله - طغیان میرزا یحیی و اعلان عمومی امر - سجن حضرت بهاءالله در عگا - صعود حضرت بهاءالله.

قسمت سوم - دوره حضرت عبدالبهاء، شامل این فصول: عهد و میثاق حضرت بهاءالله - عصیان و مخالفت میرزا محمدعلی - طلوع و استقرار امرالله در غرب - تجدید سجن

حضرت عبدالبهاء - استقرار عرش مطهر حضرت ربّ اعلیٰ در جبل کرمل - سفر حضرت عبدالبهاء باروپ و امریک - بسط و انتشار امرالله در شرق و غرب - صعود حضرت عبدالبهاء.

و بالاخره قسمت چهارم، حلول عصر تکوین امر بهائی، حاوی این فصول: ظهور و استقرار نظم اداری - حملات بر تأسیسات و مشروعات بهائی - انفصال و استقرار امرالله و مؤسسات آن - توسعه بین‌المللی فعالیت‌های تبلیغی - و در پایان نظری بگذشته و آینده. نفس فهرست مطالب این کتاب گویای آن است که «قرن بدیع» را می‌توان اول تاریخ جامع و منظم امر بهائی دانست، و هیچ یک از کتب قبل، حتی «تاریخ نبیل»، قابل مقایسه با آن نیست. در پایان کتاب این عبارت درخور نقل است که می‌تواند نوعی مقدمه بر این مقاله باشد:

"در این موقع خطیر که امنای الهی و یاران رحمانی از سراسر جمهوری‌های مختلفه امریک در این معبد جلیل (ویلمت) ... مجتمع گشته ... قلوب از اختتام مرحله اولای نقشه تبلیغی (نقشه ملکوتی) که بد قدرت مرکز میثاق ترسیم فرموده مالامال ابتهاج و سرور است و از این توفیق عظیم غرق دریای بهجت و سرور، موفقیتی که انوار سرمدیش جوامع بهائی شرق و غرب را منور نموده و در صفحات تاریخ قرن اول بهائی با خط جلی و کلمات زرین مثبت و مسطور خواهد گردید."

هشت توقیع منیع باحبای ایران

از خصوصیات دوره سوم ولایت صدور توقیعات مفصل مهمی باحبای ایران و مشرق زمین است، شامل: توقیع نوروز ۸۸ بدیع، مطابق ۱۹۳۱ - توقیع رضوان ۸۹ بدیع (۱۹۳۲) - توقیع نوروز ۱۰۱ بدیع (۱۹۴۴) که بیک اعتبار می‌توان ملخصی از God Passes By دانست - توقیع رضوان ۱۰۵ (۱۹۴۸) - توقیع نوروز ۱۰۸ (۱۹۵۱) - توقیع نوروز ۱۱۰ (۱۹۵۳) - توقیع نوروز ۱۱۱ (۱۹۵۴)، و بالاخره توقیع نوروز ۱۱۳ (۱۹۵۶)، یعنی جمعاً ۸ توقیع که جمعاً ۹۲۳ صفحه در مجموعه چاپ آلمان را در بر می‌گیرد (نشر ۱۹۹۲).

در صفحات آینده ملخصی از این توقیعات مبارکه را نقل می‌کنیم، با تأکید روی این حقیقت که تلخیص ۸ توقیع منیع فوق‌الذکر کاری بسیار دشوار است، زیرا در هر چند پاراگراف آنها مطلب یا مطالب مهم تازه‌ای مطرح شده. دو توقیع ۸۸ و ۸۹ بدیع در وسط تلاطمات سیاسی اروپا که بالاخره هفت سال بعد منتهی به جنگ دوم جهانی شد عرّ صدور یافته، در حالی که از توقیعات بعد از ۱۰۱ بدیع (۱۹۴۴) جنگ بین‌المللی خاتمه یافته و جامعه‌های بهائی بحرکت آمده‌اند و باجرای نقشه‌های توسعه و تبلیغ پرداخته‌اند، و در نتیجه نقطه

توجه و تأکید هیکل مبارک تغییر می‌کند. باید متذکر شد که از سال ۱۹۴۶ بعد ده نقشه ملی مورد اجرای جوامع بهائی قرار می‌گیرد.

۱-توقیع ۸۸

توقیع ۸۸ تحلیلی از تاریخ امر مبارک است که همواره شاهد بحران و بعد پیرزوی بوده: "هرچند جهان منقلب و جهانیان در غمرات بلایا و متاعب مستغرق، ولی هزار شکر حضرت بدیع الاوصاف را که با وجود موانع عدیده و انقلابات ملکیه و امتحانات متتابعه و فقدان وسائل ظاهره، آئین نازنین اسم اعظم ... یوماً فیوماً در اشاع و شعله فروزنده‌اش آنآ فأنآ در ارتفاع" (ص ۴). حضرت ولی امرالله با نظر بگذشته این امر اعظم ثابت می‌کنند که "ظلمی نماند که بر اهل شجره ثابته الهیه وارد نگشت" و معذک رشد و نمای این شجره الهی را مانع نگردید. بعد حوادث عهد اعلی، عهد ابهی، عهد میثاق را برمی شمردند، و معلوم می‌دارند که همواره بلا چون روغن، اشراق چراغ خدا را تشدید کرد. و نتیجه می‌گیرند که "از انقلاب خائف نگردیم و از تلونات و حوادث این عالم ترابی نیندیشیم ... بلکه بر ثبوت و استقامت و تعاون و تعاضد بیفزائیم." توقیع مبارک با مناجاتی در دو صفحه خاتمه می‌یابد.

۲-توقیع ۸۹

توقیع ۸۹ بدیع بیشتر معطوف به تحلیل اوضاع سیاسی عالم، پیش‌بینی جنگ جهانی دوم ۷-۸ سال قبل از وقوع آن، بیان تأثیر آزادی‌بخش اهراق دماء مطهره شهدای ایران و قطعیت تحقق وعود الهی باستقرار وحدت جهانی است، زیرا خود انقلابات کنونی "بنفسه ممد آئین الهی است ... تعصبات را زائل نماید و کافه دُول و امم را در بسیط زمین متوجه و متمسک و مروّج وحدت اصلیه گردانند."

در این لوح هم هدایات و ارشادات حضرت بهاءالله در الواح سلاطین مذکور است، چون: "ان اتحدوا یا معشر الملوک به تسکن اریاح الاختلاف بینکم"، و هم لوح «هفت شمع وحدت» حضرت عبدالبهاء مورد استناد قرار گرفته است.

این توقیع معرّف آن است که امر مبارک در آغاز دهه سی، به چهل اقلیم از اقالیم دنیا بسط یافته بود.

۳-توقیع نوروز ۱۰۱ بدیع

از توقیعات مهم حضرت ولی امرالله توقیع نوروز ۱۰۱ است، چون صد سال از امر مبارک گذشته بود! همان طور که حضرت ولی امرالله برای احبای غرب در همان سال God Passes By را مرقوم فرمودند، احبای شرق را هم از بازنگری به تاریخ صد ساله محروم نفرمودند و لذا نزدیک به دویست صفحه را بموضوع تاریخ اختصاص دادند. توقیعات مبارکه غالباً با یک خطبه فصیح عربی آغاز می‌شود که در آن بحمد خدا می‌

پردازند و از جمال ابهی و حضرت اعلیٰ تجلیل و از این قرن ابداع بدیع تکریم می‌فرمایند با عباراتی از این قبیل: "تبارک هذا القرن الابدع البدیع الذی فی اول لیلۃ منه شقّ حجاب الستر و عبقت نفعه الله و اهتزت ارض الوجود و طوی بساط الاولین ... (ص ۸۱) و چه بسیار اشارات به بشارات کتب مقدسه قبل در آن آمده، چون "تبارک هذا القرن الابدع البدیع الذی فیہ زلزلت الارض زلزالها و اخرجت اُنقالها و ذهلت کل مرصعة عما ارضعت فتتابع الزوابع و نسفت الجبال و انفطرت السماء و اندکت ارض الوجود" ... که از این زیاتر و رساتر و غرّاتر نمی‌توان نوشت. در حدود ۲۵ صفحه این خطبه بلیغ ادامه دارد. بعد به تجلیل از جامعه بهائی می‌پردازند که بتأیید الهی از مشتی مستضعفین عباد برآمده از شیخیه و شیعه بدل به جامعه‌ای بزرگوار شده و "موفق به وضع نظمی بدیع و اعلان آئینی مستقل ... و تأسیس مدنیته جدید گشت" (ص ۹۷). بعد در عظمت این یوم و عظمت این ظهور باستناد نصوص مبارکه داد سخن می‌دهند.

بعد از مقدمات حضرت ولی امرالله مقصد از نگارش توفیق قرن را چنین بیان می‌فرمایند: "یا حزب الله فی المدن و الدیار ... محبوب است که نظری بحوادث حیرت‌انگیز این قرن عظیم از حین طلوع فجر هدی از افق آن اقلیم پُر ابتلا الی یومنا هذا اندازیم و در تصرّفات عجیبه این امر جلیل تفکر نمایم ... و از آن چه واقع گشته و در اثر بروز و ظهور این قوه قدسیه در عرصه شهود تحقق یافته عبرت گیریم که چگونه انقلابات و امتحانات و بلایا و رزایا ... هیچ یک مانع از پیشرفت این امر نازنین نگشت ... بلکه اگر بنظر دقیق ملاحظه شود معلوم و واضح گردد که نفس انقلاب و تتابع مصائب و نوائب و شدائد و متاعب و محن و مصاعب ممدّ نفوذ ذاتیه‌اش گشت و بر قوه دافعه ساریه‌اش بیفزود ... و اساسش محکمتر و جلوه‌اش شدیدتر و سرایتش سریعتر و سطوت و غلبه‌اش ظاهرتر و ثابت‌تر گردید." (ص ۱۱۷)

حضرت ولی امرالله پوشیده نمی‌دارند که ملّت ایران که به تنفیذ احکام و لایه امور و رؤسای شرع در ظلم به بهائیان اقدام نمودند در طی سنین متوالیه بجزای اعمالشان رسیده‌اند (ص ۲۵۳) و بسیاط قهر الهی معذب گشته‌اند و عده‌ای از مشاهیر دشمنان امر را ذکر می‌کنند و سرنوشت شوم آنها را بیان می‌فرمایند، از جمله اتابک اعظم میرزا تقی خان امیرکبیر و بسیار نفوس دیگر، حتّی سلطان ایران و خلیفه عثمانی و وزرای او ... و جمعی از ناقضان امر مبارک را هم که همه به خذلان گرفتار شدند نام می‌برند و این بیان جمال ابهی در ارض سرّ خطاب به ملوک و سلاطین را یادآور می‌شوند که "و ان لن تستنصحو بما انصحناکم فی هذا الکتاب بلسان بدع مبین یاخذکم العذاب من کلّ الجهات" (ص ۲۶۷)

بی‌شبهه نمی‌توان لوح قرن احبای شرق را مطرح کرد و قدرت ادبی استثنائی حضرت ولی امرالله را در نگارش آن مسکوت نهاد. استحکام و جزالت، در حدی است که در ادب فارسی مشابه آن کمتر دیده شده، حتی در ادب کلاسیک ایران. جملات غالباً طولانی است. وزن و آهنگ خاصی دارد که شدت و عظمت وقایع را خوب در ذهن مجسم می‌کند. ذیلاً نمونه‌ای را از صص ۲۶۶-۲۶۷ نقل می‌کنیم:

"حال در این ایام که ختام قرن اول عصر بهائی است ملاحظه می‌شود چگونه در این انقلاب اعظم، اهل عالم از ملوک و مملوک در شرق و غرب و جنوب و شمال ببلائی ادهم گرفتار گشته‌اند و هرج و مرج راه یافته و ارکان هیئت اجتماعی متزلزل شده و اختلال و اعتلال در نظم جهان آشکار و پدیدار گشته، اقالیم ویران و گردباد بغضاء در هبوب و قصور سلاطین منهدم و مدن محترق و سیل دماء منحدر و ناله اغنیاء و توانگران مرتفع و فزع اکبر بر قلوب زمامداران مستولی و ملوک ارض باشد عذاب معذب... کلمات عربی که گاه بصورت هموزن یا مسجع بکار رفته قوت و وزن جملات را بیشتر می‌کند. و در مواردی هم که استثنائاً کلمات مترادف که معمول آن حضرت نیست وارد شده، مثل آشکار و پدیدار، بکلام آهنگ خاص می‌دهند، یا اختلال و اعتلال در نظم جهان... الخ.

توقیع مبارک با یک مناجات فوق‌العاده دلنشین، و در عین حال شورانگیز، پایان می‌یابد: "یا ربنا الاعلیٰ نسألك بحق دمک المرشوش علی التراب بأن تجب دعائنا..."

۴- توقیع مبارک رضوان ۱۰۵

سه سال بعد از آنکه جنگ دوم جهانی پایان یافت، توقیع مذکور تحریر شد که در همان ابتدای آن می‌فرمایند: "وقوع حوادث ناگوار و استمرار و اشتداد باران بلا در این سنین اخیر که از سحاب قضا در موطن اصلی جمال قدم بر متمسکین بعروه و ثقی هاطل و نازل... آیا این حوادث کدام بوده است؟ از جمله آن وقایع ناخوش می‌توان باین‌ها اشاره کرد: قتل جناب مهندس عباس شهید زاده در شاهی (۱۹۴۷)، حمله بمركز بهائی، یعنی حظیره‌القدس در طهران، به تحریک آیت‌الله کاشانی (۱۹۴۸)، حمله بمركز بهائی یزد بتحریک شیخ خالصی‌زاده (۱۹۴۸)، قتل جناب حبیب‌الله هوشمند در سروستان (۱۹۴۸)، اخراج دانشجویان بهائی از همه مدارس تربیت معلم (دانشسراها) در ایران (۱۹۴۵)، و وقایعی از این گونه.

بعد مناجات مفصلی خطاب بجمال ابهی برای سپاس از محافظت امر الهی علی‌رغم همه بلاها و مصائب آمده است، و ضمن آن اشاره ای به السنه ای شده که ادبیات بهائی بآن‌ها ترجمه شده می‌فرمایند: "آثار بهیّه صادره از مخزن قلم اعلایت را بید ملائکه ناشرات به از ید از پنجاه لغت از لغات شرقیه و غربیه در بین عالمیان منشر ساختی" (ص ۲۷۶). و بعد اشاره به نژادهائی که امر مبارک را پذیرفته‌اند می‌فرمایند: "نمایندگان سی نژاد از

نژادهای مختلفه جهان را در مسلک مستظلمین رایت بیضایت محشور نمودی" و ضمن همین مناجات مفصل خطاب به محبوب الهی می‌فرمایند: "وحدت سیاسی و دینی و نژادی و اقتصادی و اجتماعی نوع بشر که از علامات بلوغ... و محور تعالیم مقدسه در این یوم عظیم است... و مقدمه تاسیس مدنیت لاشرقیه و لاغربیه الهیه است را در انجمن بنی آدم بر اساس متین و رزین تاسیس کن."

بعد هیکل اقدس باستناد الواح مبارکه حضرت بهاءالله و حضرت عبدالبهاء در باره عظمت امر و عظمت آینده آن داد سخن می‌دهند و از حضرت عبدالبهاء نقل قول می‌کنند که "این ظهور اعظم مثلش آفتاب است و ظهورات سائر در اکوار سابقه و لاحقه نجوم و اقمار." (ص ۲۹۰) از جمله عبارات بدیع پرمعنی این است که "حال بحسب ظاهر اگرچه آثار باهره این طلوع الهی بتمامه در حیّز شهود مشهود نه، اما در حقیقت وجود تحقق یافته و بمقتضای استعدادات عباد ظاهر و عیان گردد." (نقل از حضرت عبدالبهاء)

بعد حضرت ولیّ امرالله به تفصیل از اعصار ثلاثه این دور الهی، یعنی عصر رسولی و عهود مختلفه آن (عهد اعلیٰ - عهد ابهی - عهد میثاق) و بعد عصر تکوین که پیش از عصر ذهبی موعود، در آثار مبارکه آمده و مشخصات هر یک سخن می‌گویند و حوادث و وقایع عمده دو عصر رسولی و تکوین و عهود آن را یادآور می‌شوند. نظر به اهمیتی که به نظم بدیع داده شده عباراتی شایسته نقل است: "این نظم الهی... بشارتش فاتحه عصر اول و تکوین و تاسیسش در عصر ثانی، و تصرّفات کامله‌اش مسک‌الختام عصر ثالث دور مقدّس الهی... این نظم بدیع از انظمه باطله سقیمه عالم ممتاز و در تاریخ ادیان فرید و بی‌مثیل و سابقه بنیادش بر دو رکن رکن استوار. رکن اول و اعظم رکن ولایت الهیه که مصدر تبیین است، و رکن ثانی بیت عدل اعظم الهی که مرجع تشریح است..." (صص ۳۰۰-۳۰۱)

توضیحاتی که حضرت ولیّ امرالله در باره دو منشور مهمّ امر الهی، یعنی یرلیغ تبلیغ فرمان الهی یا الواح ملکوتی و بعد کتاب الواح وصایا فرموده‌اند درخور امعان نظر دقیق است (ص ۳۱۶ و ص ۳۱۸) که طی آن الواح وصایا را متمم کتاب مستطاب اقدس توصیف می‌فرمایند.

اطلاعاتی که حضرت ولیّ امرالله در باره موقّیّت‌های عصر تکوین (از ۱۹۲۱ ببعد تا زمان صدور این توقیع، یعنی ۱۹۴۸) مرحمت می‌فرمایند درخور مراجعه است، از جمله تهیه ۳/۵ میلیون متر مربع اراضی وسیعه در ارض طاء برای «تشید معبد ثالث بهائی» در آن مکان، و تصرّف اراضی مجاوره ضریح مقدّس حضرت نقطه اولی در دامنه جبل کرمل. "امر مبرم... در این عصر نورانی پرچمش در ۵۹ مملکت دیگر از ممالک مستقلّه و اقالیم تابعه مرتفع گشت." (ص ۳۳۱)، یعنی علاوه بر ۳۵ کشور و اقلیم قبلی.

گذشته از فتوحات حاصله حتی تحقق انذارات قهریّه کتاب مستطاب اقدس و الواح ملوک را یادآور می‌شوند.

نظر به نقشی که جامعه بهائیان آمریکا در شروع اجرای نقشه ملکوتی حضرت عبدالبهاء و هدایت ملکه رومانی بامر الهی، و استقرار نظم اداری بهائی و غیر آن داشته‌اند، حضرت ولی امرالله بیان حضرت عبدالبهاء را یادآور می‌شوند که "این ندای الهی چون از خطّه امریک باروپ و آسیا و افریک و استرالیا و جزائر پاسیفیک رسد، احبّای امریک بر سریر سلطنت ابدیه جلوس نمایند." (ص ۳۵۶)

در مورد ایران عبارت «مهد آئین جمال قدم» را در توصیف بکار می‌برند، و در مورد ایالات متحده اصطلاح «مهد مدنیت الهیه» (ص ۳۴۰)

در صفحات آخر توقیع، تصویری از انتصارات آینده را مرحمت می‌فرمایند، از جمله تشکیل بیت‌العدل اعظم را، و استقرار مرکز اداری امرالله در جوار قبله اهل بهاء و مقام اعلیٰ را، که همان تحقّق آیات لوح کرمل است (ص ۳۵۸) و بسط امرالله در سراسر عالم را، و ساختمان معابد متعدد بهائی را، منجمله در ارض طاء و در جبل مقدّس کرمل و مدینه‌الله را، و این که "جامعه پیروان امر اعزّ اسنی در موطن اصلی جمال ابهی و ممالک اسلامیّه و اقطار شرقیه از قید اسارت و مقهوریت رهائی یابند." (ص ۳۵۹). "اعلان صلح اصغر عالم را از بالای عقیم و دار و بیل نجات دهد، موهبت وحدت عالم انسانی رخ بگشاید و قطعات خمسه حکم یک قطعه یابد ... الخ" (ص ۳۶۰) و اضافه می‌فرمایند که "دوره صباوت عالم انسانی منتهی گردد و علامات بلوغ عالم که در الواح الهیه مصرّح، ظاهر و پدیدار شود. ملک عادل بر سریر سلطنت در ارض طاء جالس شود ..."

(ص ۳۶۱)

۵- توقیع مبارک نوروز ۱۰۸ بدیع (۱۹۵۱م)

در همان ابتدا بشارت می‌دهند که تصمیم قطعی در تهیّه قبه ذهبیّه ضریح مقدّس حضرت ربّ اعلیٰ اتخاذ شده و صفحات اول توقیع در وصف مقام اعلیٰ و حضرت ربّ اعلیٰ است که بفرموده حضرت ولی امرالله قره عین النبیین و سلطان المرسلین بوده‌اند و مقام اعلیٰ را مرکز دوائر تسعة ناسوتیه می‌خوانند و بعد می‌فرمایند که: "وقت آن است که بیاس این بشارت عظمی و موهبت کبری سلسله وقایع مهمّه تاریخیّه را از بدایت این تأسیس جلیل الی یوماً هذا بیاد آوریم" و بعد به شرح این وقایع می‌پردازند از وقتی جمال مبارک در اواخر ایام حیات از عکا به حیفا تشریف بردند و اراده خود را بانقتال عرش حضرت اعلیٰ بآن بقعه مشرفه، یعنی قلب جبل کرمل، اظهار داشتند، و بعد از صعود حضرت بهاءالله حضرت عبدالبهاء به خرید اول قطعه اراضی آن جبل که بقدم مبارک مشرف شده بود اقدام فرمودند و دستور انتقال عرش حضرت اعلیٰ را از ارض طاء به مدینه مکرمه

عگا صادر کردند و این اقدامات همه در عین موانع لاتحصی و متاعب و بلاای بی‌منتهی بود. عرش مطهر از طهران به اصفهان، کرمانشاهان، دارالسلام، برّ شام، و ارض بآء بساحل ارض اقدس رسید. پس از پنجاه سال که از شهادت حضرت اعلی گذشت و در حجره‌ای از حجرات بیت مسکونی حضرت عبدالبهاء پنهان بود و عرش مطهرش پس از شصت سال در حضور جمعی از یاران خاور و باختر در تابوت مرمر در مقرّ اطهر استقرار یافت (سال ۱۹۰۹ (۲۱ مارس)) "و سنه بعد یوسف بهاء بدیار مصریه رحلت نمود و از آن خطّه بممالک غربیه بشتافت."

حضرت ولیّ امرالله یادآور می‌شوند که در این شصت سال چه حوادث عظیمه و مخاطرات مهمّه برای ارض اقدس و جبل کرمل پیش آمده، ولی نتوانسته مانعی در تنفیذ اراده حضرت بهاءالله باحداث مقام اعلی در آن نقطه علیا باشد، و در آینده ایام جاده‌ای مجلل و زیبا که امتدادش از مقام اعلی تا شهر حیفا مشجر باشجار و ریاحین مختلفه، احداث خواهد شد و "من بعد حسب الاشارة مرکز عهد الهی بشاهراه ملوک و سلاطین ارض مبدل گردد." (ص ۳۸۵) بعد بمناسبت، لوح کرمل را نقل می‌فرمایند که بقاع متبرکه دیگر باید طائف حول آن گردند و با یادآوری آنچه ناقضان عهد و اقربا و منتسبین بی‌وفا بر ضد مرکز امر الهی کرده‌اند متذکر می‌شوند که فتوحات عظیمه در تاریخ امر همیشه بدنبال خصومت‌های اعداء روی داده است و این توالی بحران و پیروزی را در تاریخ امر دقیقاً نشان می‌دهند.

از جمله انتصارات زمان ولایت امر بوده است تسجیل متجاوز از صد محفل روحانی، بعضی مرکزی و اکثری محلی، در دوائر دولتی در قاره شمالی و مرکزی و جنوبی آمریکا، و هندوستان و برما و پاکستان و اقلیم کانادا و آلمان و انگلستان و جزائر فیلیپین و مصر و استرالیا و نشر نشریات امری بمتجاوز از شصت لغت و ارتفاع علم دین‌الله در متجاوز از صد مملکت و اقالیم تابعه، و نیز بشارت می‌دهند که اخیراً هیئت بین‌المللی بهائی، که مقدمه تشکیل دیوان عدل الهی است، در ارض اقدس تأسیس شده و وعده می‌دهند که سال بعد عید مئوی حلول سنه تسع برگزار خواهد شد، یعنی سده تجلی روح اعظم الهی بر قلب الطف جمال ابهی در سجن ارض طاء.

۶-توقیع مبارک نوروز ۱۱۰ بدیع (۱۹۵۳م)

برای اول بار است که توقیع مبارک که همیشه خطاب به عامّ احباء بود در مرتبه اولی مخاطبش هیئت محترمه مجلله ایادی امرالله می‌شود که از سال ۱۹۵۱ بیعد توسط آن حضرت انتخاب شدند. ضمناً ذکر حضرات افنان ثابتّه راسخه بمیثاق‌الله هم می‌شود که سابقه ندارد، چه مثلاً در توقیع ۱۰۵ مخاطب احبای الهی و اماء الرحمن، برادران و خواهران روحانی، هستند و در توقیع ۱۰۸ احبای الهی و اماء الرحمن در کشور مقدّس

ایران و ممالک مجاوره و در توفیق ۱۰۱ هم برادران و خواهران روحانی در بلدان و ممالک شرقیه.

در این توفیق از همان ابتدا احباء را به هجرت و ترک اوطان برای انتشار امر الهی در جهان دعوت می‌فرمایند (آغاز نقشه دهساله همین سال ۱۹۵۳ بوده است) و دعوت به «اشتراک در جهاد جهانی روحانی کبیر اکبر» (ص ۴۱۷) و اجابت «نقشه ملکوتی غصن افخمش و مهندس نظم بدیع جهان‌آرایش» و می‌فرمایند که با وجود مشاغل و غوائل بی حد و حصر که از شش جهت آن حضرت را احاطه کرده معذک قلم برداشته‌اند "تا شمه‌ای از فتوحات جلیله و انتصارات باهره و حوادث جسیمه و وقایع تاریخیه که در این دو سنه اخیره در جامعه پیروان امر حضرت رب‌البریّه جلوه نموده در این اوراق ثبت نماید."

عجیب است که مبدء تاریخ را عهد آدم یعنی شش هزار سال قبل تعیین می‌کنند، سالهائی که در طول آن "عالم کون پس از طی مراحل طفولیت و صباوت بمقام بلوغ ذاتی" نزدیک شده، یعنی شجره لاشرقیه و لاغربیه که در عهد آدم ید قدرت الهی در ارض مشیت غرس نموده سرانجام به ثمر خود فائز شده و اکنون از اشراقات محیرالعقول این نور جهان‌افروز ۱۲۸ اقلیم منور گشته است و اظهار امیدواری می‌فرمایند که با قیام احباء در سنین عشره آینده، یعنی تا سال ۱۹۶۳، یکصد و سی و یک مملکت دیگر از ممالک مستقله و اقلیم تابعه و جزائر مهمه کره ارض از این نور الهی مستنیر شوند.*

پس از مقدمه می‌فرمایند: "وقت آن است که به یمن و مبارکی این سنه مقدسه (صدمین سال ظهور خفی حضرت بهاءالله) نظر را بالواح الهیه و صحف قیمه و بعضی از قصائد و مدائح در وصف و بیان اهمیت این سنه که به سنه بعد حین (۶۹) معروف و موصوف است متوجه و معطوف سازیم."؛ یعنی صدمین سال از سنه تسع که سنه اظهار امر خفی جمال ابهی بود. این سنه اختتام دوره شریعت بیان بود و مبدأ الف سنه مذکور در کتب الهی. حضرت اعلیٰ در مورد این سنه تسع فرموده‌اند: "و فی سنه التسع انتم بلقاءالله تُرزقون." و ایضاً "و لتراقبن فرق القائم و القیوم ثم فی سنه التسع کلّ خیر تُدرکون."

حضرت ولی امرالله می‌فرمایند در آغاز این سنه مقدسه سیل بلا من کل الجهات در مهد امرالله منهمر و نار غضب شاهانه و بغض و عداوت مأمورین دولت و علماء سوء و ملت غافل و جاهل در اشتعال و فوران. در ذکر فتوحات این سنه می‌فرمایند که عده ممالک و

* عملکرد نقشه جهاد کبیر در جلد ۱۳ «عالم بهائی» آمده است. طبق گزارشی که در صفحات ۴۵۹ - ۴۷۸ آمده در طول نقشه دهساله ۱۹۵۳ - ۱۹۶۳ این موفقیت‌ها در اجرای نقشه حاصل شده: شماره کشورها که در ظل امر الهی درآمده‌اند بیش از دو برابر شده، تعداد السنه‌ای که آثار بهائی به آنها ترجمه و منتشر شده بیش از سه برابر شده، تعداد مشارق اذکار بیش از دو برابر شده، اراضی خریداری شده برای مشارق اذکار بیش از چهار برابر شده، تعداد محافل روحانی مله‌ی بیش از چهار برابر شده، تعداد حظائر قدس ملّی هفت برابر شده. همین چند عدد گویای پیروزی عظیم نقشه مزبور است که بعد از حضرت ولی امرالله، مدیون پی‌گیری و تشویق حضرات ایادی امرالله قرار گرفته است.

بلدان که به نیروی اسم اعظم مُسَخَّر گشته به ۱۲۸ بالغ شده و عدّه مراکز امریه در کره ارض به ۲۵۰۰ رسیده و تعداد لغات که در آن‌ها نشریات امریه منتشر شده در طی صد سال گذشته به ۴۱ رسیده بود. حال ۳۲ زبان دیگر بر آن‌ها افزوده شده و از جمله بشارات دیگر آن که "باب زیارت مقامات مقدّسه که در مدّت ده سال بر اثر انقلابات خارجه و داخله مسدود بود بر وجه یاران شرق و غرب مفتوح گردید." و باز مژده می‌دهند که "مساحت موقوفات امریه در مرج عکا که منحصر بچهار هزار متر مربع بود به یکصد و پنجاه و نه هزار متر مربع بالغ گشت."

ضمن اخبار انتصارات، ذکر کنفرانس‌های تاریخی چهارگانه بین‌القارات را می‌فرمایند که مقدمه جهاد کبیر اکبر محسوب هستند. "و این جهاد جهانی روحانی نیز بنفسه مقدمه تأسیس و استحکام نظم بدیع الهی و اقامه ارکان دیوان عدل الهی در جمیع ممالک و بلدان است."

بدنبال این به شرح چهار مقصد و هدف اصلی نقشه جهاد کبیر و ۲۸ هدف تفصیلی آن می‌پردازند که عبارت باشد از "مقصد اصلیش در مقام اول توسعه و تقویت مؤسسات امریه در مرکز جهانی ... و در مقام ثانی ایجاد وسائل فعّاله جهت تقویت جامعه پیروان امر الهی در ۱۲ مملکت ... که مرکز اداری جهت تنفیذ نقشه‌های تبلیغی ملّی خواهد بود ... و در مقام ثالث استحکام اساس امر در ۱۱۸ مملکت از ممالک مستظله در ظلّ امر الهی ... و در مقام رابع فتح ممالک و اقالیم تابعه و جزائر مهمّه که عددش به ۱۳۱ بالغ و تا بحال در ظلّ امرالله وارد نگشته"

(عیناً مطابق است با عملکرد گزارش شده در «عالم بهائی»، جلد ۱۳)

از ذکر ۲۸ هدف تفصیلی در این گزارش برای احتراز از اطاله کلام صرف نظر می‌کنیم. بعد حضرت ولیّ امرالله باستناد آیات مبارکه می‌فرمایند "چه رفیع است مقام و منزلت فارسان مضمار عبودیت و مجاهدان و باسلان این مبارزت." و این بیان جمال مبارک را یادآور می‌شوند که: "العمرالله از برای ناصر مقدّر شده آن چه خزائن ارض بآن معادله ننماید."

در همین توقیع مبارک است که حضرت ولیّ امرالله مراحل مختلفه‌ای را که امر الهی از آن گذشته و خواهد گذشت ۷ مرحله ذکر می‌فرمایند: ۱- دوره مجهولیت؛ ۲- دوره مظلومیت و مقهوریت؛ ۳- مرحله انفصال شریعت‌الله از ادیان منسوخه عتیقه؛ ۴- ارتفاع علم استقلال دین‌الله و اقرار و اعتراف بحقوق مسلویه اهل بهاء و مساوات پیروان امر جمال ابهی با تابعان ادیان معتبره؛ ۵- رسمیت آئین الهی و ظهور نصرتی شبیه فتح و فیروزی که در قرن رابع از میلاد حضرت روح در عهد قسطنطین کبیر نصیب امت مسیحیه گشت؛ ۶- تأسیس سلطنت الهیه و ظهور سلطه زمینیه شارع این امر عظیم؛ ۷-

تأسیس و استقرار سلطنت جهانی و جلوه سيطرة محیطه ظاهری و روحانی مؤسس آنین بهائی و تشکیل محکمه کبری و اعلان صلح عمومی. و این مرحله اخیره بنفسه مقدمه ظهور جلوه مدنیت حقیقه الهیه و بلوغ عالم برتبه کمال که اعلى المراتب است، و تبدیل ارض به قطعه‌ای از فردوس اعظم.

در پایان، هیکل مبارک مقداری از نصوص مبارکه را در اهمیت تبلیغ و مهاجرت نقل می‌فرمایند، از جمله این بیان مبارک در الواح وصایا: "در این ایام اهمّ امور هدایت ملل و امم است. باید امر تبلیغ را مهمّ شمرد، زیرا اسّ اساس است. این عبد مظلوم شب و روز به ترویج و تشویق مشغول گردید و دقیقه‌ای آرام نیافت، تا آن که صیت امرالله آفاق را احاطه نمود و آواز ملکوت ابهی خاور و باختر را بیدار کرد. یاران الهی نیز چنین باید بفرمایند. این است شرط وفا و این است مقتضای عبودیت آستان بهاء...".

۷-توقیع مبارک نوروز ۱۱۱ بدیع

از همان ابتدا بشارت می‌دهند که علمداران حزب مظلوم در سراسر جهان به فتح ۹۱ اقلیم موقّ شده‌اند و پس از آن شرحی از اقدامات مهمه در صدمین سال سنه تسع (۱۹۵۳) بیان می‌فرمایند، از جمله تشکیل انجمن‌های اربعه بین‌القارات که در آنها جمعاً بیش از ۳۴۰۰ نفر از هشتاد اقلیم شرکت کردند و پس از برگزاری عید اعظم رضوان در نودمین سال بعثت جهری مالک انام در دارالسلام و نیز افتتاح جهاد جهانی روحانی، یعنی نقشه بدیعه ده‌ساله که ملخص اهداف آن را در توقیع مبارک ذکر می‌فرمایند، من جمله رفع لواء دین الله در ۱۳۱ اقلیم و ترجمه و طبع آثار امریه در ۹۱ زبان و استحکام اساس مؤسسات امریه در ۱۲۸ اقلیم و تأسیس ۴۸ محفل ملّی و بنای دو معبد و اهداف دیگر که بدانها از قبل اشارت رفته است (توقیع ۱۱۰). بعد بمناسبت افتتاح گنبد طلائی مقام اعلى، شرحی در باره موقعیت جغرافیائی استثنائی این مقام می‌فرمایند و بمناسبت خطابی شورانگیز به کوه کرمل از جمله آن که "کائی اشاهد ارواح القدّیسین و الکرویین یسرعن الیک بکل شوق و وله و انجذاب...". و بعد به نقشه ملکوتی حضرت عبدالبهاء برمی‌گردند و فتوحات عظیم سنه اول اجرای نقشه ده‌ساله را یاد می‌کنند که فتوحات این یک ساله معادل سه ربع کلیه اقالیمی است که باید بر طبق نقشه در مدت ده سال در تصرف امر بدیع درآید. و چون سخن از تبلیغ بومیان در آفریقا است، بیانات حضرت عبدالبهاء در الواح ملکوتی راجع به اهمیت تبلیغ بومیان را یادآور می‌شوند و اسامی قبائلی را که در آفریقا در سنه اولای جهاد جهانی در ظلّ سرپرده امر مبارک آمده‌اند مذکور می‌دارند و برخی دیگر از فتوحات من جمله صدور اعتبارنامه رسمی برای تشکیلات بهائی و افتتاح حظائر قدس و ابتیاع اراضی برای مشروعات بهائی و نظائر آن را ذکر می‌فرمایند و ضمن موفقیتهای مهمه در مرکز جهانی به معافیت اماکن متبرکه بهائی از مالیات در دو مدینه عگا و حيفا

توسط دولت جدیدالتأسیس اسرائیلی اشاره می‌کنند و می‌فرمایند که "مساحت اراضی موقوفه بهائیان در آن جبل مقدّس (یعنی کرمل) به دوپست هزار متر مربع بالغ گشت و بالنتیجه مساحت اراضی موقوفه در مرج عگا و جبل‌الکرمل من حیث المجموع از ثلث میلیون متر مربع تجاوز نمود." (ص ۵۵۷). و نیز بشارت می‌دهند که نقشه بدیع دارالآثار بین‌المللی بهائی بکمال دقت ترسیم و مهیا گشته، و می‌فرمایند "این معهد جلیل بنفسه مقدمه تأسیس مرکز عظیم‌الشان اداری جهانی بهائیان در آن جبل مقدّس است"، یعنی دارالتشریح، و متذکر می‌شوند که مقصود از سفینه الهی در لوح کرمل سفینه‌ای است که راکبانش رجال بیت‌العدل اعظم هستند. و "این مرکز اداری جامعه بهائیان عالم بنفسه محور تأسیسات نظم بدیع آن محیی رم ... و منبع مدنیت الهیه که اعلی و ابهی ثمره امر اسم اعظم است و در عصر ثالث ذهبی دور بهائی و در ادوار آتیه اثراتش کاملاً پدیدار و فیوضاتش چون سیل جارف منحدر بر عالمیان خواهد گشت (ص ۵۶۳). این است که می‌فرماید و قوله تکبر کبریائه «لعمری سوف نظوی الدنیا و مافیها و نبسط بساطا آخر انه کان علی کُلّ شیء قدیرا.» (ص ۵۶۴).

بعد به توصیف مراقده شریفه ثلاثه می‌پردازند و مقام شامخ آن سه نفس زکیه را باستناد نصوص مبارکه جمال ابهی تصریح می‌فرمایند.

بدنبال آن خذلان و هیوط عده‌ای از ناقضان و دشمنان امر را چون آواره، فرید، و فلاح اعلام می‌فرمایند.

و مجدداً آماری از موفقیت‌های عظیم حاصله در پیشرفت امر الهی را ارائه می‌فرمایند، از جمله آن که "در قاره آفریک علمش در متجاوز از چهل اقلیم مواج." بدنبال آن بشارت می‌دهند که از همین رضوان که مسک‌الختم سنه اولای جهاد کبیر اکبر است، مؤمنات از سن ۲۱ ببالا حق مشارکت با رجال در عضویت محافل روحانی محلی و ملی را خواهند داشت (ص ۵۸۰). و خانم‌ها را تشویق می‌فرمایند که اکتفا بمساوات اداری ننمایند و در میدان تبلیغ و مهاجرت فائق بر رجال گردند (ص ۵۸۰).

و بعد بعضی بشارات عظیمه در الواح، راجع به موفقیت‌های تبلیغی آینده احبّا را مذکور می‌دارند، مثل این بیان مبارک حضرت بهاءالله "عنقریب از جمیع اقطار عالم ندای بلی بلی و لیبیک لیبیک مرتفع خواهد شد، چه که مفری از برای احدی نبوده و نیست." (ص ۵۸۵).

۸-توقیع مبارک نوروز ۱۱۳ بدیع که در سنه ۱۹۵۷ عرّ صدور یافت آخرین پیام عمومی حضرت ولی امرالله باحیای شرق است که ضمن تجلیل از خدمات احبّا تضییقات شدید وارده در ایران را مطرح می‌فرمایند. در عین حال یادآوری آن که "قسم باسم اعظم که این بلای ادهم را رخائی عظیم در عقب" (ص ۵۹۶) و "عنقریب معرضین نادم و

خاسر مشاهده شوند" (ص ۵۹۶) و وعده می‌دهند که این انقلاب و هیجان منتهی بحلول عصر جدیدی در تاریخ جامعه می‌شود که مرحله انفصال از شرع منسوخ و عتیق است (ص ۵۹۷) و یادآور متاعب و مصائبی می‌شوند که بر مظهر امر، جمال مبارک، وارد شد و بیاناتی از این قبیل یادآور می‌شوند: "قسم بخورشید سماء توحید که اگر خورشید سماء ظاهره بر حزن جمال احدیه مطلع شود ابدأ از افق خود طالع نشود." (ص ۶۰۲). و باحیاء می‌فرمایند: "ای عاشقان جمال ابهی - قدر این موهبت کبری را بدانید که در این بلایا و رزایا بشرف مساهمت با مظلوم عالم و مرکز میثاق محیی رمم مشرف و نائل گشته‌اید." (ص ۶۰۶) و نتایج و فواید بلا را در اعتلاء و انتشار امرالله بتفصیل ذکر می‌فرمایند. می‌فرمایند: "این انقلاب اخیر در موطن اصلی امر ربّ قدیر از جهتی علت اشتها آئین الهی و انتشار صیتش در کلّ اقطار گشت و از جهتی دیگر اساسش را در قلوب پیروانش در کلّ اقطار تقویت نمود و مستحکم ساخت." (ص ۶۱۳)

بفرموده مبارک نفس این جهاد کبیر وسیله تسریع این اصطلام یعنی جنگ و ستیز میان دشمنان و امر یزدان است (رزم روحانی) و نتیجه‌اش اتساع دائره امر مبارک "آته ما قدر من قلم التقدير لاحبائه الا ما هو خیر لهم".

توقیع ۱۱۳ حاوی نصوص فراوانی در مورد ذلت علماء و ظالمان و متعدیان بامر رحمن است که در نسخه چاپ شده بملاحظاتی درج نشده است.

نگاهی سریع به پیام‌های حضرت ولیّ امرالله بمحافل ملیّ

حضرت ولیّ امرالله نه فقط برای حلّ مسائل اداری محافل ملیّ و راهنمایی در مورد نحوه اجرای احکام الهی مکاتبات مفصلی با این محافل داشته‌اند، بلکه نقشه‌های متتابع که آن محافل در چارچوب الواح ملکوتی حضرت عبدالبهاء بموقع عمل نهادند مستلزم ارشادات مرکز امر الهی بود. نمونه مجموعه‌هایی را که از این توقیعات حضرت ولیّ امرالله تهیه و نشر شده ذیلاً می‌آوریم (بانگلیسی):

۱- پیام‌ها به جهان بهائی ۱۹۵۰-۱۹۵۷.

۲- حصن امرالله Citadel of Faith حاوی پیام‌ها بآمریکا ۱۹۴۷-۱۹۵۷.

۳- پیام‌ها به کانادا.

۴- Unfolding Destiny پیام‌های ولیّ امر الهی به جامعه بهائی جزائر بریتانیا.

۵- توقیعات حضرت ولیّ امرالله به استرالیا و نیوزیلند.

۶- High Endeavors پیام‌ها بالاسکا.

از مفصل‌ترین مجموعه‌های مذکور پیام‌ها به جزائر بریتانیا است در ۵۲۹ صفحه با پیشگفتاری از جناب حسن بالیوزی ایادی امرالله و مقدمه‌ای بقلم دیوید هافمن عضو بیت

العدل اعظم و فیلیپ هنسورث عضو دیرین محفل ملی انگلستان که از پیام‌های سال ۱۹۲۲ شروع و به پیام‌های سنوات ۱۹۵۳-۱۹۵۷ ختم می‌شود و شامل توقیعات به محافل روحانی محلی و حتی افراد بهائی هم هست (صص ۳۸۹-۴۶۴) و همراه است با یادداشت شرح احوال عده‌ای، و در آخر هم اندکسی دارد که کار مراجعه به موضوعات را آسان می‌کند (صص ۴۹۱-۵۲۳).

پیام‌ها بکانادا اندکس موضوعی دارد، ولی شرح حال همه شخصیت‌های آن دیار مندرج نیست و فقط فارسان امر رحمن را که منشأ کاندائی داشته‌اند مذکور داشته‌اند. آنچه سهم کاندادا در نقشه دهساله جهانی بوده در صفحات ۱۷۳-۲۷۴ شرح داده‌اند.

اما حصن امرالله بدون طبقه‌بندی مطالب، پیام‌های مبارک را به ترتیب زمانی آورده است که همه نوع مباحث را در بر می‌گیرد از اخبار ارض اقدس، اعلان انتخاب ایادی امرالله تا اعلان نقشه دهساله جهاد کبیر اکبر جهانی، دعوت بکنفرانس‌های قاره‌ای، شر موفقیت‌های حاصله طی نقشه، اعلان صعود نفوس برجسته، چون ایادی امرالله و نظائر آن.

علاقه شدید حضرت ولی امرالله به اجرای نقشه ملکوتی حضرت عبدالبهاء را در اوراق این کتب می‌توان دید، مثلاً اعلام اول مهاجر آمریکا به آفریقا، دعا برای فتوحات در جبهه داخلی (آمریکا)، تشویق به مهاجرت، یادآوری خادمان برجسته امرالله چون ویلیام ساترلند ماکسول و ژولیت تامسون و جرج تانزند و زوی و بلهم و عده‌ای دیگر. در پایان اضافه کنیم که دستورات حضرت ولی امرالله در مورد امور اداری، احکام و نظائر آن در دو جلد *The Light of Divine Guidance* آمده است.

خاتمه

خدمات حضرت ولی امرالله در طی ۱۶ سال مورد بحث فقط بصدور توقیعات، پشتیبانی از نقشه ملکوتی حضرت عبدالبهاء، تبیین احکام و تعالیم مبارکه، تشویق ساختمان مشارق اذکار، تأسیس دارالآثار بین‌المللی، پذیرائی و هدایت زائرین، مواجهه با معضلات جوامعی چون جامعه ستم‌دیده ایران، و نظائر آن‌ها محدود نمی‌شود. بلکه دامنه بسیار گسترده‌ای دارد که هر بخش آن چون توسعه املاک امری در ارض اقدس، تکمیل مقام اعلی و آغاز بنای مؤسسات «قوس کرمل»، احراز استقلال و شناسائی بین‌المللی امر مبارک، منجمله بهنگام دفاع از مالکیت امر بر بیت بغداد در برابر مجمع اتفاق ملل و ده‌ها موارد دیگر مستحق مقالات و رسالات مفصل است و گفتارهای سه‌گانه حقیر در مجمع عرفان فقط گامی کوتاه در این راه دراز است.